ACC Against COVID-19

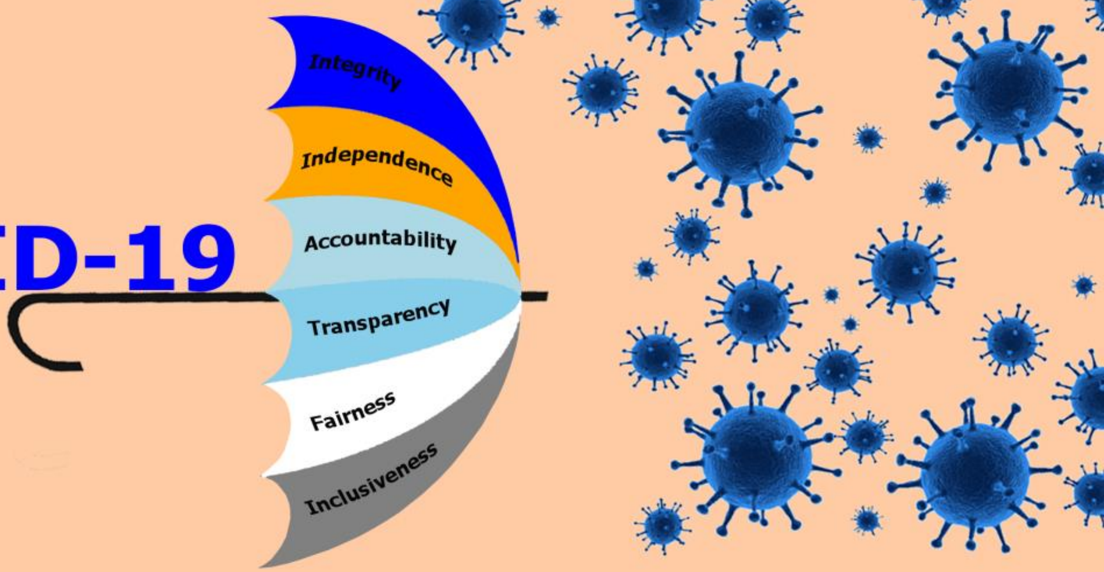

အစီအစဉ် (၇၃)

“အဂတိလိုက်စားမှုတိုက်ဖျက်ဖို့ မီဒီယာလည်းပါဝင်စို့”

ACC Against COVID-19

Prof. Dr. Aung Tun Thet
12-10-2020

Media Against
CORRUPTION

သတင်းအချက်အလက်များကိုရယူ
အသုံးပြုနိုင်ခြင်းမရှိပါက လူသားများကြုံတွေ့နေရသည့်
မည်သည့်ပြဿနာများကိုမျှ
ဖြေရှင်းနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်ပါ။

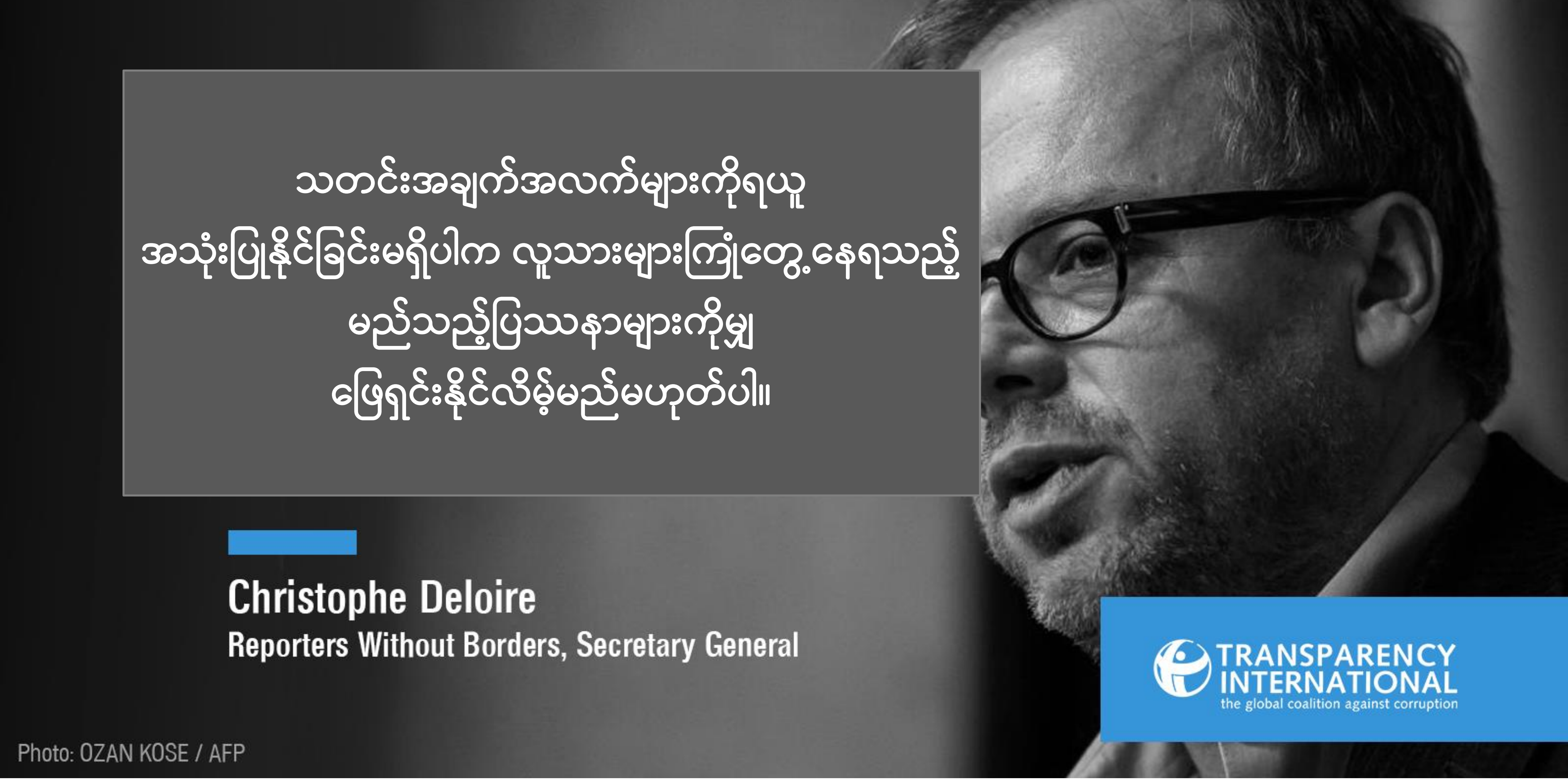

အဂတိလိုက်စားမှု၏ ဇစ်မြစ်များ

- လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ သမိုင်း၊
- နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၊
- အုပ်ချုပ်မှုပုံစံနှင့် အုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာမူဝါဒများတွင် အခြေခံပါသည်။

အဂတိလိုက်စားမှု

- အဖွဲ့အစည်းများအားနည်းခြင်းနှင့်စီးပွားရေးဆိုင်ရာမူဝါဒများသည် ဈေးကွက်စီးပွားရေးကို ပျက်စီးလာစေသည့်အချိန်တွင်း အဂတိလိုက်စားမှုများ ကြီးထွားလာခြင်း၊
- စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများကို ပျက်စီးစေခြင်း၊
- မှားယွင်းသော ရွေးချယ်မှုများကို ဦးတည်စေခြင်း၊
- ပစ္စည်း၏ အရည်အသွေး၊ တန်ဖိုးနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများပိုမိုကောင်းမွန်အောင်ပြိုင်ခြင်းထက် လာဘ်ပေးလာဘ်ယူမှုတွင် ပြိုင်ဆိုင်မှုများဖြစ်ပေါ်လာစေရန် အားပေးအားမြှောက်ပြုခြင်း၊

အဂတိလိုက်စားမှုတိုက်ဖျက်ခြင်း

- လက်ဝါးကြီးအုပ် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာကို လျှော့ချခြင်း၊ (ဥပမာအားဖြင့် ဈေးကွက်စီးပွားရေးကို ပီပြင်စေမည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများဆောင်ရွက်ခြင်း၊)
- ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုကို လျှော့ချခြင်း၊ (ဥပမာအားဖြင့် အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများဆောင်ရွက်ခြင်း၊)
- တာဝန်ခံမှုမြင့်တင်ခြင်း (ဥပမာအားဖြင့် စောင့်ကြည့်ရေးအဖွဲ့များဖွဲ့စည်းထားရှိခြင်းဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊)

အဂတိလိုက်စားမှုတိုက်ဖျက်ရေး

- အပြန်အလှန်စောင့်ကြည့်ထိန်းကျောင်းရေးစနစ်
- အများပြည်သူဆိုင်ရာကဏ္ဍတွင် အကျိုးစီးပွားပဋိပက္ခများကို ဖြေရှင်းခြင်း၊
- ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးကိစ္စရပ်အားလုံးကို လွှမ်းခြုံမှုရှိသော အယူအဆဖြင့် ဆောင်ရွက်ရန်

အဂတိလိုက်စားမှုတိုက်ဖျက်ရေး

- အစိုးရလုပ်ငန်းစဉ်များ (အုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာစံနှုန်းကျင့်ဝတ်များ၊ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု)
- အများပြည်သူပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း (ဒီမိုကရက်တစ်လုပ်ငန်းစဉ်၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ၊ မီဒီယာ)

အဂတိလိုက်စားမှုတိုက်ဖျက်ရေး

- အခြေအနေနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိသည့်စီမံချက်
- လိုအပ်သည့် အသိပညာနှင့် အချက်အလက်များကို အလေးထားခြင်း၊
- အသိပညာနှင့် သတင်းအချက်အလက်များ(KI)အပြင် ခေါင်းဆောင်မှု(LE)နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု(AC)တို့ကို အခြေခံအားထားမှုရှိသည့် အောင်မြင်မှုရှိသော အဂတိလိုက်စားမှုတိုက်ဖျက်ရေးအစီအစဉ်များ(AC)
- (AC) = (KI) + (LE) + (AC)

မီဒီယာ

- အဂတိလိုက်စားမှုတိုက်ဖျက်ရေးကို အလေးထားဖော်ပြခြင်း၊
- သိသာထင်ရှားသောလက်ငင်းရလာဒ်နှင့် ချက်ခြင်းမထင်ရှားသောရလာဒ်များ ရရှိနိုင်ခြင်း

ထင်သာမြင်သာရှိမှုများ

- အဂတိလိုက်စားမှုများကို အလွယ်တကူဖော်ထုတ်မြင်သာစေခြင်း
- သတင်းပါအကြောင်းအရာတစ်ခု သို့မဟုတ် ဆက်တိုက်ဖော်ပြနေသော သတင်းများမှ အဂတိလိုက်စားမှုများကို ထင်သာမြင်သာရှိစေခြင်း

ထင်သာမြင်သာရှိမှုများ

- အာဏာပိုင်များမှ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများကို စတင်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- ဥပဒေ သို့မဟုတ် မူဝါဒများချမှတ်၍ တိုက်ဖျက်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- မရိုးဖြောင့်သော နိုင်ငံရေးသမားများအား စွပ်စွဲပြစ်တင်ခြင်း သို့မဟုတ် နှုတ်ထွက်စေခြင်း၊

ထင်သာမြင်သာရှိမှုများ

- တာဝန်ရှိသူများအား ရာထူးမှထုတ်ပစ်ခြင်း၊
- တရားစွဲဆိုခြင်းများကို စတင်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- စောင့်ကြည့်ရေးအဖွဲ့အစည်းများမှ အကြံပြုတိုက်တွန်းချက်များထုတ်ပြန်ကြေညာခြင်း

ထင်သာမြင်သာမရှိသောရလာဒ်များ

- နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာကွဲပြားမှုများအား လက်ခံနိုင်မှုမြင့်မားသော လူမှုအသိုက်အဝန်း ပေါ်ပေါက်လာစေခြင်း
- အများပြည်သူများအကြား ဆွေးနွေးဝေဖန်မှုအလေ့အထများ ထွန်းကားလာစေခြင်း
- နိုင်ငံရေးသမားများ၊ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အင်စတီကျူးရှင်းများအကြား တာဝန်ခံသည့် စိတ်နေသဘောထားအား မြင့်မားစေခြင်း၊
- လွတ်လပ်သော သတင်းမီဒီယာများကြောင့် ထိထိရောက်ရောက်ဆောင်ရွက်လာနိုင်ခြင်း

မီဒီယာ၏ ထိရောက်မှု

- မလျှော်ကန်သော ဆောင်ရွက်မှုများအား အများပြည်သူမှသိရှိသည့်နောက်ပိုင်း အဆိုပါ အကျင့်ပျက်ခြစားသည့် အစိုးရအရာရှိများအား စွပ်စွဲပြစ်တင်ခြင်း၊ တရားစွဲဆိုခြင်း၊ ရာထူးမှနုတ်ထွက်စေခြင်းတို့သည် မီဒီယာ၏ ထိရောက်မှု ပင်ဖြစ်သည်

မီဒီယာ၏ ထိရောက်မှု

- အဓိကအသုံးပြုရမည့်နည်းလမ်းမဟုတ်သော်လည်း အရေးပါသောနည်းလမ်းတစ်ရပ်ဖြစ်
- အဂတိလိုက်စားမှုဆိုင်ရာစွပ်စွဲမှုများအား အများပြည်သူဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများမှ တရားဝင်စတင်စုံစမ်းစစ်ဆေးနိုင်ခြင်း
- အဂတိလိုက်စားမှုတိုက်ဖျက်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ တွေ့ရှိချက်များအား အများပြည်သူသို့ အသိပေးဖြန့်ဝေခြင်း၊
- ဥပဒေအာဏာသက်ရောက်မှုကို အားကောင်းစေခြင်း
- အကျိုးစီးပွား ဆက်စပ်သူများ/အဖွဲ့အစည်းများမှ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်းကို လျော့ချနိုင်ခြင်း၊

မီဒီယာ၏ ထိရောက်မှု

- အစိုးရအဖွဲ့အစည်းအများအတွင်းရှိ အားနည်းချက်များနှင့် အဂတိလိုက်စားမှုများကို မြင်သာအောင်ဖော်ပြခြင်း၊
- ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးဆောင်ရွက်ရန် ဦးတည်သည့် ပြည်သူလူထုမှ ဖိအားပေးခြင်းကို ဖြစ်ပေါ်စေခြင်း၊
- အဂတိလိုက်စားမှုကို တိုက်ဖျက်ရာတွင် ဟန်ချက်ညီစွာတုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် ရေရှည် ထိရောက်သော အလားအလာရှိသည့် အပြုအမူများကို ခိုင်မာအားကောင်းစေခြင်း၊

မီဒီယာ၏ ထိရောက်မှု

- ပြည်သူလူထုအားနိုးကြားလာစေခြင်း၊
- မီဒီယာမှ မူဝါဒ၊ ဥပဒေများ နှင့် စည်းမျဉ်းများ၏ အားနည်းချက်များကို ထောက်ပြဝေဖန်ရေးသားခြင်းကြောင့်
- ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးဆောင်ရွက်ရန်အတွက် တွန်းအားပေးနိုင်ခြင်း

ပုဂ္ဂလိကနှင့်အစိုးရအကြား မီဒီယာဆိုင်ရာပိုင်ဆိုင်မှု

- နိုင်ငံပိုင်သတင်းမီဒီယာများအား ပုဂ္ဂလိကအဖြစ်ပြောင်းလဲခြင်းသည် မီဒီယာလွတ်လပ်ခွင့်ကို အားကောင်းလာစေသည့် နည်းလမ်းဖြစ်ခြင်း၊
- ပုဂ္ဂလိကပိုင်အဖြစ်ပြောင်းလဲမှုသည်လည်း မျှော်မှန်းထားသည့်အတိုင်း မီဒီယာလွတ်လပ်ခွင့်ကို မရရှိဘဲ ပိုင်ရှင်များ၏အကျိုးကို ဦးတည်စေနိုင်ခြင်း
- စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများပိုင်ဆိုင်ထားသောလူနည်းစုသည် အာဏာရှိသူများနှင့်နီးကပ်စွာ ပတ်သက်ဆက်နွယ်မှုရှိခြင်း
- နိုင်ငံပိုင် မီဒီယာသည်တစ်ခါတစ်ရံတွင် မီဒီယာလွတ်လပ်မှုကို အလေးထားခြင်း

အဂတိလိုက်စားမှုအစီအမံများ

- ထိရောက်သောမီဒီယာဖြစ်စေရန် အရေးပါသည့်အခြေခံသဘောတရား
- **နည်းလမ်းနှစ်သွယ်**

၁။ ဖြစ်စဉ်များ၊ အကျိုးဆက်များနှင့် ကုထုံးများကို အများပြည်သူဆိုင်ရာ အသိအမြင် မြင့်မားလာအောင်ဆောင်ရွက်ရေး၊

၂။ အဂတိလိုက်စားမှုဖြစ်ရပ်များအား စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းနှင့် သတင်းပေးပို့ခြင်းတို့ဖြင့် အခြားသော စောင့်ကြည့်ရေး (နှင့် တရားစွဲဆိုရေး) အဖွဲ့အစည်းများအား အကူအညီပေးခြင်း၊

အဂတိလိုက်စားမှုအစီအမံများ

- သတင်းအချက်အလက်ရယူအသုံးပြုနိုင်ခြင်းနှင့် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်နိုင်စွမ်းရှိခြင်းတို့ အပေါ်တွင် မူတည်နေခြင်း၊
- စုံစမ်းထောက်လှမ်းဖော်ထုတ်ခြင်း စာနယ်ဇင်းပညာရပ်ဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များနှင့် ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အသိပညာများလေ့ကျင့်ပျိုးထောင်ပေးခြင်း

အဂတိလိုက်စားမှုအစီအမံများ

- ပုဂ္ဂလိကပိုင်နှင့် အစိုးရပိုင် မီဒီယာပိုင်ဆိုင်မှု
- စာနယ်ဇင်းသမားများအပေါ် အကာအကွယ်ပေးမှု မြှင့်တင်ခြင်း၊

မီဒီယာ၏ထိရောက်မှု

- စာနယ်ဇင်းလုပ်ငန်းသည် အဂတိလိုက်စားမှုကိုလျော့ကျစေနိုင်သောနည်းလမ်းအဖြစ် သိသိသာသာတစ်မျိုး မသိမသာတစ်ဖုံရပ်တည်လျှက်ရှိခြင်း
- မီဒီယာသည် အဂတိလိုက်စားမှု ထိန်းချုပ်ဟန့်တာသည့်အခန်းကဏ္ဍအား ပိုမိုအားကောင်းစေခြင်း၊

> “အဂတိလိုက်စားမှုတိုက်ဖျက်ခြင်းတစ်ခု
> တည်း ဆောင်ရွက်ပြီး ရပ်တန့်မနေဘဲ
> လူမှုရေးတရားမျှတမှု၊ ငြိမ်ချမ်းရေးနှင့်
> လုံခြုံရေးတို့အတွက်ပါ
> ကြိုးပမ်းအားထုတ်ရမည် ဖြစ်တယ်။

Huguette Labelle,
Chair of the IACC council.